

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 176. szám
1989. július 28., péntek

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGEDI LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

Városzászló, címer, utcanevek

Tandi Lajos, a testület titkára segítségével azokról elképzelésekről szólunk most, melyekről májusi megalakulásuk óta gondolkodnak. Egy programcsomag elkészítésén dolgoznak, amelyről — jelképesen — szeptemberi üléssükön oldják le a díszítészalagot. Pillantunk bele a készülő csomagba, amely több kisebbet foglal magába.

Közülük az egyik a Szegeddel kapcsolatos *jelképekről* tartalmaz gondolatokat. A város jelenlegi címerén olyan elemeket látunk, amelyek joggal váltják ki a címertanhoz értők tiltakozó borzongását. De a laikus is jól derülhet például azon, hogyan kerül a Habsburg-(fél) sas feje a vörös csillag... Nem dől még el, hogy a régi címer díszes barokk keretével, sisakrostélyával együtt kél-e majd új életre, ugyanígy formája sem végleges még. (A Szeged című várospolitikai folyóirat augusztus 4-én megjelenő számában olvashatjuk Szekfű László történész városunk címeréről szóló tudományos elemzését.)

Gondolkodnak az országzászló újranelállításáról is. Régen az Árpád téren állt, később lebontották, elemei ma is megvannak. Szelleméhez méltó helyen kellene ismét felállítani, ahol saját ünnepeire is összegyűlhetne a város polgársága. Az országzászló a magyar történelem eseményeinek záródokhelyévé válhatna. Egy hozzákapcsolódó emlékművön ott lehetnének a legfontosabb szegedi események képei.

A programcsomagban rejlik a város *ünnepének* méltó megválasztása. Mára meghaladta az idő azt a gyakorlatot, amely egy település ünnepének fel szabadítási dátumát tette

Javaslatok, ötletek kerestetnek

Aki szereti lakóhelyét, érzékenyen figyeli díszinek gazdagodását, „arcának múló ráncait”, hogy egy régi dalszöveget idézzünk. És természetesen fájnak a kontár és barbár kezek ütötte sebek is. A felgyorsult idő kavargásában utca- és térnevek cserélődnek, emlékművek emelkednek vagy tűnnek el. A változás körülöttünk löktet, sokszor áttekinthetetlenül. Szerencsére, akad néhány lokálpatrióta, aki nem kevesebbet vállalt, mint hogy igyekszik kezében tartani Szeged szellemi fejlődésének fő irányait, ügyel a város vizuális egységének megőrzésére, s ahol szükséges, annak helyreállítására. A szegedi szellemiség legkiválóbbjaiból alakult a város történeti és -esztétikai tanácsadó testület. A tizenennygy tag társadalmi munkában dolgozza ki szakmai kérdésekben állásfoglalásait, javaslatait. A tanácsi döntéshozók munkáját segítik, bekapcsolódva a döntés-előkészítés folyamatába.

„Szeged napja” olyan nap legyen, amely mélyebben gyökerezik városunk történetében, összekötő kapcsolatot jelent múlt és jelen között. Március 12-e, a nap, amelyen 1879-ben az árvíz elpusztította a várost, egyben a megmaradás és az újrakezdés napja is. A tragédia és a pusztulás hatására egész Európa segítő szándékkal fordult felénk. „Ez a nap tragikumában is fölfénylő pont Szeged történetében” — mondta Tandi Lajos. Az alkotódíjak átadásán is új alkalmat kínálhatna.

A díszpolgári címről már folyót vita a Délmagyarorszában. 1974 óta tanácsi rendelet teszi lehetővé a díszpolgári címet. Az alkotódíjak átadásán is új alkalmat kínálhatna. Az alkotódíjak átadásán is új alkalmat kínálhatna. Az alkotódíjak átadásán is új alkalmat kínálhatna.

Az elképzelések szerint olyanok kaphatnak meg, akik életművükkel, szegedi kötődésükkel érdemestek rá. A testület ugyanígy gondolkodik az egyéb városi kitüntetésekről is. A Pro Urbe-díj, a különféle ösztöndíjak jelentik ezeket a fokozatokat!

Szerepel tervezetükben a szegedi hősi emlékmű ügye is. Felállítási helyéről szintén volt már szó lapunkban. Formája, avatási időpontja sem végleges még. Az viszont már bizonyos, hogy létrehozása lehetetlen a város költségvetéséből. Biztos lehet, hogy Szeged egyszer már úrrá tudott lenni hasonló nehézségeken. A Rákóczi Bizottság annak idején 15 évig forgatta az összegyűlt pénzt, mire fel tudta állítani a kuruc vezér lovasszobráját. Közadakozás nélkül valószínűleg még így sem boldogulnának azok, akik a hősi emlékművet óhajtkák. És bár pénzükében vagyunk, értelmes célokra talán hajlandók lennénk áldozni, miként azt a

gyulaiak tették, akik milliókat adtak össze készülő 48-as emlékművükre.

Külön csomag a csomagban az *utcanév* változások kérdése. Sok-sok ötlet, vélemény és javaslat figyelembevételével készül Szeged védett utca- és térneveinek listája. A régen elfogadott, történeti szempontból hiteles, bevált neveket lassacskán visszakerülnek majd az utcasarkokra. Új nevek adásánál fenyegető az aktuális zászló veszélye, ezt jó volna elkerülni, hiszen ezen a téren igazán lehetnek rossz emlékeink. A hagyományoknak megfelelő táblák felszövegezése azonban sok pénzbe kerül. Ezenkívül terveik szerint utalni kellene a korábbi névre (nevekre) is, s az utca élő nevének rövid magyarázata sem volna haszontalan. A megváltozott nevű utca lakóinak okmányait is módosítani kell majd. Remélik, hogy az ezzel járó nehézségeken sikerül úgy könnyíteni, hogy a tanács dolgozói házhoz mennek elvégezni a szükséges átírást.

A közeljövőbe tekintve dolgoznak a következő öt év legfontosabb szegedi ünnepeinek összegyűjtésén. A tervezés összehangolná a megemlékezéseket, tudományos üléseket, esetleges szoborállításokat, könyvkiadásokat eseményeit.

A város történeti és -esztétikai tanácsadó testület szeretné működését a legnagyobb nyíltságú és legtehermentesebb alapon végezni — e cikkünk is e célt szolgálja —, számítvára, hogy a város lakói tanácsaikkal, javaslataikkal, ötleteikkel segítik munkájukat. Jó lenne elérni, hogy a szegediek személyesen alakíthassák maguk körül a várost, ahol élnek.

Nyilas Péter

Szombaton

Ülést tart a megyei pártbizottság

Holnap, szombaton délelőtt 9 órakor kezdődik a Csongrád megyei pártbizottság, a szegedi pártbizottság épületének (Komócsin Zoltán tér) nagytermében. A résztvevőket Vastagh Pál első titkár tájékoztatja az MSZMP KB július 28-i üléséről, valamint az utóbbi időszak politikai eseményeiről. Együttal a testület, a tervezett napirend szerint, megvitattja az országgyűlési képviselő-választással kapcsolatos teendőket is.

A pártbizottsági ülés — az utóbbi időszak gyakorlatának megfelelően — nyilvános.

Vallásról, nemzetközi kérdésekről

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Intézköz Bizottsága július 28-án, a testület, a tervezett napirend szerint, megvitattja az országgyűlési képviselő-választással kapcsolatos teendőket is.

A testület kialakítja a pártbizottság bizottságát. Ezzel a hatáskörébe tartozó időszaki kérdésekről, majd más, a hatáskörébe tartozó időszaki ügyekben dönt.

Tárgyalások a közös piaci szakértőkkel

Budapesti tárgyalásait befejezve Adrian Fortescue, a Közös Piac brüsszeli bizottságának osztályvezetője, aki szakértői delegáció élén tanulmányozta a magyarországi reformot, az MTI munkatársának adott nyilatkozatában a következőket mondta: a küldöttség a párizsi csúcselődő döntése nyomán kereste fel Magyarországot, s az elmúlt három napon igen intenzív munkát végzett. Tárgyaltak Medgyessy Péter miniszterelnök-helyettessel, az Országos Terhivatal, a Külügyés és a Kereskedelmi Minisztérium, valamint a Magyar Nemzeti Bank vezetőivel, aiktól beható tájékoz-

atást kaptak a magyar kormány gazdaságpolitikai elképzeléseiről. A budapesti út célja elsősorban tehát a helyszíni információszerzés volt.

A szakértők szerint Magyarország már most is sok területen kapcsolódik a Nyugatéhoz, s gazdasági együttműködés kereteit talán kialakították. Úgy vélte, hogy a közeljövőben ezt a megállapodást kell új elemekkel kiegészíteni. Brüsszel üdvözli a magyarországi változásokat — mondotta. Bátorítani kívánja a nyugati magán cégeknek a magyarországi befektetésre.

A Megváltó kollektívizálása

A legutóbbi és eléggé viharos írószövegségi közgyűlésen Konrád György többek között arról beszélt, hogy az ellenzék soraiban ugyanúgy megfigyelhető a tiltás és korlátozás mindent ellenőrző eszméje, mint a bolsevik gondolkodásban. Persze akkor, 1986 őszén, amikor az ellenzék még a föld alól és magánkiadásokban közzétett lapokból duruzsolta a magát, Konrád, a tiltott szerző csak hajlámól beszélhetett, azaz kizáró és korlátozó hajlámól.

Ezt a felszólalást azóta egyre gyakrabban idézik, azt is hangsúlyoztatván: a hajlámól gyakorlat lett, a türelem nem minta és nem korparancs, sokkal inkább korszerűtlen sallang.

Nem akarok ítélni. Semmi okom nincs arra, hogy bármilyen politikai cselekményt, nézetet a megértés igénye nélkül bíráljak meg. Ezért a főntebb elmondottakat is kérésük bevezetőként értelmezni, melyben a téma megjelölése a fontos, s nem az a kisebbítő ítélet, hogy „lám, az ellenzék sem jobb”.

En ugyanis teljesen megértem, hogy azok, akik az élet bármely területén azt élték át; nem azonosnak önmagukkal, nem lehetnek bátran és gátlások nélkül személyesek, nem beszélhetnek kollégáikkal úgy, mint a legjobb barátjukkal, tehát akik szorongtak és félték, most egyszerűen

igazat akarnak állítani. Csak hogy a nagy sietségben túlzottan is a személyes igazság kikiáltása vette át a beszélgetés helyét. A beszélgetésben a mondatok esendők. Ezzel a tudattal cserélnek alanyt, állítmányt, határozót, tárgyát és jelzőt, esetleg gazdát is, ha a beszéd folyama úgy alakul. Most azonban — hiába gyűlnek a józú beszélgetések és találkozások — egyre szaporodnak a lázas kinyilatkoztatások, mintha az utcán összefutva, mindenkinél pártprogramot kellene fújnia. Visszakanyarodva a bevezetőhöz; Konrád sejtését azért látom beigazolódni, mert az ellenzék nem árulja el, hogy mihez nem ért, miben bizonytalan, hol szeretne támpontokat kapni, no, nem az MSZMP-től, hanem ember az embertől, beszélgető a beszélgetőtől, vitafél a vitapartnerrel. Az ugyanis a legerősebb ellenzékélményem: nincsenek kétségeik, a bizonytalanságot nem vállalják, s ráadásul engem mindenáron meg akarnak menteni.

Beszélynem ez a pontján kell kijelentem, hogy nem vagyok kommunista, sem pedig bérenc.

Mindazonáltal szomorúan tapasztalom, hogy engem, mint újságíró is, meg akarnak változtatni. Itt, a munkahelyemen, talán a munkakörömben is, de mindenképpen a földi létben. Megkérdésem nélkül. Idegesen vitázza A szakma kizárásával. A Megváltó kollektívizálása történet most: négyen-ötven (jó, több ezren) kisajátított maguknak a Nagy Váltóztatás jogát, ráadásul úgy megerősödnek ebben a kollektívizálásban, hogy szűzen foganak és omnipotensnek hirdetik magukat. Tudom, ugyanezt tette a sztálinista pártállam is. Mindenki etől kapott agyverést, gyomorfekélyt és szívinfarktust. A szocializmusnak nevezett valami szellemi és lelki gnómkokat préselt irtalmatlan gépezetében. Minden további nélkül cikkezhetnének a rendszer ideológiai prézsházairól, gyönyörű képekben vezetethetnének le, hogyan szakították le az egészséges termet, mint darálták péppé, kik húzták a prést, és a létől ki mámorosodott.

De ennek már semmi értelme. Legalább olyan hiba a közelmúlt szörnyű mechanizmusain élvődni, mint azt hinni; bárki

mellé is oda állt volna a nép. Végre egyszer jó volna tisztázni, hogy a nép egyelőre se hová sem állt. A nép hallgat, s talán nem is figyel. A népek ezernyi dolga és milliárdnyi adóssága van. Nem ér rá úri huncutságokkal törődni. Jöhet a kérdés: akkor hát mikortól fogja törvényesíteni a nagy politikát ez a hallgatag és közönyös nép? A válaszom az: nem tudom. Bevallom, hogy erőlr nincs semmilyen határozott elképzelésem. Csak azt látom, hogy az a bizonyos hallgatag tömeg, anonim tömeg, amely nem ment el választani nem érte a kollektív messiásokat. Emlékszem, hogyan emelte vállára és pajzsa ez a moccanatlan, neve nincs tömeg Király Zoltánt. Olvasva a neki címzett leveleket, egyértelműen bebizonyosodott, hogy az elnyomatásból csak egy utat láttak maguk előtt az emberek: a messiásét. Az igazságot osztó és főlemelő szellem lett néhány hónap alatt Királyból, világló sziget — ama nagy szürkeség tengerében —, aki igazodást és magatartást kívánt.

A keleti népek messiáscsinálásban mindig eredményesek

voltak. Hagyományaink megmentették a lehetőséget arra, hogy a mai messiások teljes birtokba vegyék a kijelentést. Zavarba ejtően sok az itélőszék, és roppant kevés a kávéház asztal, ahol beszélgetni lehetne.

Itt van a Délmagyarország ügye. Aki ismer, folyton azzal állít meg az utcán, hogy mi lesz velünk. Nehéz elmagyarázni, hogy a lap helyzete nem azért bizonytalan, mert szemet vetettek ránk, hanem azért, mert teljes gazdálkodói zűrzavarban élünk. Ma Szegeden a Délmagyarország az első tíz legnagyobb vállalkozás közé tartozik. A pénzünket azonban elviszik. Hogy ne bonyolítsam tovább: ki tud újítani, kockáztatni, befektetni — egyáltalán: megélni pénzt nélkül?

Úgy tűnhet, a mondandó mellékvágányon áll. Ez a vagon azonban már jelképes vagon. Ezt senki nem képes meglökni, fölgyorsítani. Ez a vagon azt szimbolizálja, ami van: egy bezárt közösség, amely körül itélkezők sétálgatnak azon tűnődve, hogy mitől áll. Vezet nem adnak be az ablakon, rá-mázolnak valamit a deszkára.

Meg sem akarják tudni, hogy a bent levők miért vannak ott. Utasok, vagy rabok?

Dlusztus Imre